

LITAUISK

Sveiki atvykę į Norvegiją!

Informacija darbuotojams iš ES/EEE šalių.

The Norwegian
Tax Administration

Šioje brošiūroje rasite informaciją apie:

- norvegišką asmens identifikacinį numerį (p. 2)
- teisę gyventi Norvegijoje (p. 3)
- gyvenamosios vietos deklaravimą atvykus į Norvegiją (p. 4)
- gyvenamosios vietos keitimą Norvegijoje (p. 5)
- mokesčių kortelę (p. 6)
- supaprastintą darbo užmokesčio apmokestinimo tvarką (p. 8)
- bendrą mokesčių mokėjimo tvarką (p. 9)
- elektroninį ID (p. 11)
- jūsų teises dirbant Norvegijoje (p. 16)
- darbuotojų profesines sąjungas (p. 17)

Norvegiškas asmens identifikacinis numeris (asmens kodas ir D numeris)

Asmens identifikacinis numeris – tai unikalus numeris, naudojamas jūsų tapatybei nustatyti. Jis suteikia prieigą prie daugelio paslaugų Norvegijoje. Yra du asmens identifikacinių numerių tipai:

- D numeris (norv. d-nummer)
- asmens kodas (norv. fødselsnummer)

Jūs negalite prašyti, kad jums būtų suteiktas asmens kodas ar D numeris. Asmens kodą gausite, jei būsite užregistruotas kaip nuolatinis Norvegijos gyventojas. Asmuo laikomas nuolat gyvenančiu Norvegijoje, jei turi teisę gyventi šalyje ir planuoja būti joje 6 mėnesius ar ilgiau.

Jei ketinate dirbti Norvegijoje trumpesnį laiką ir jums reikia mokesčių kortelės (norv. skattekort), galite turėti teisę gauti D numerį. D numeris suteikia prieigą prie visų paslaugų, reikalingų dirbti Norvegijoje.

Daugiau informacijos apie asmens identifikacinius numerius rasite: skatteetaten.no/identification-number.

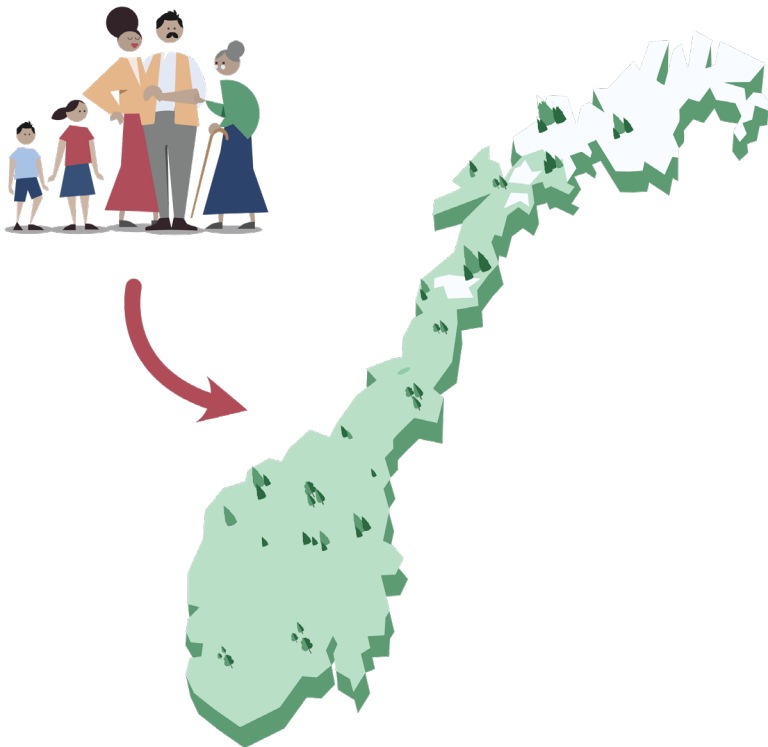

Teisė gyventi Norvegijoje

Kaip ES/EEE pilietis, atvykę į Norvegiją galite čia būti iki 3 mėnesių. Šiuo laikotarpiu turite teisę dirbti ir studijuoti.

Jei ketinate būti Norvegijoje ilgiau nei 3 mėnesius, turite atitikti tam tikrus reikalavimus. Pavyzdžiui, turite dirbti, studijuoti arba būti ES/EEE piliečio šeimos nariu.

Daugiau informacijos apie teisę gyventi Norvegijoje rasite: udi.no/en.

Gyvenamosios vietos deklaravimas atvykus į Norvegiją

Jei planuojate būti Norvegijoje 6 mėnesius ar ilgiau, turite užsiregistruoti vizitui į Mokesčių tarnybą (norv. Skatteetaten) ir deklaruoti gyvenamąją vietą Norvegijoje.

Prieš vizitą turite užpildyti formą *Melding om flytting til Norge* (Pranešimas apie persikėlimą į Norvegiją). Atsineškite dokumentus, patvirtinančius, kad turite teisę gyventi Norvegijoje ir planuojate čia būti 6 mėnesius ar ilgiau. Tai gali būti, pavyzdžiui, darbo sutartis ir būsto pirkimo arba nuomos sutartis.

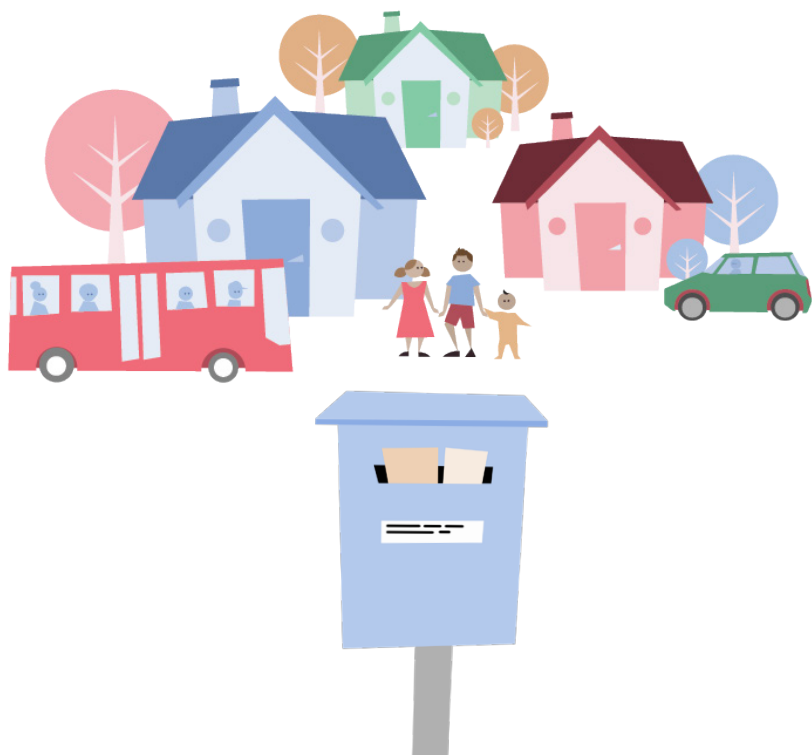
Jei turite elektroninį ID (norv. elektronisk ID), formą *Melding om flytting til Norge* galite pateikti internetu ir iš anksto įkelti būtinus dokumentus. Tai sutrumpins vizito laiką.

Registruokitės vizitui: skatteetaten.no/appointment.

Jei jūsų persikėlimo pranešimas bus patvirtintas, jums bus suteiktas nuolatinio Norvegijos gyventojo statusas.

Jei persikėlimo pranešimas nebus patvirtintas, asmens kodo negausite. Jei jau turite D numerį, ir toliau jį galėsite naudoti.

Gyvenamosios vietos keitimas Norvegijoje

Jei keičiate adresą Norvegijoje, turite pateikti persikėlimo pranešimą Mokesčių tarnybai. Kad galėtume jums siųsti svarbią informaciją paštu, mums reikalingas teisingas jūsų adresas.

- Jei turite asmens kodą, adresą galite pakeisti:
skatteetaten.no/addresschange.
- Jei turite D numerį, pašto adresą galite pakeisti:
skatteetaten.no/postal-address.

Mokesčiai Norvegijoje

Mokesčių kortelė

Visi, dirbantys Norvegijoje, privalo turėti mokesčių kortelę (norv. skattekort). Tai elektroninis dokumentas, nurodantis jūsų darbdaviui, kiek mokesčių turi būti išskaičiuojama iš jūsų darbo užmokesčio. Darbdavys skaitmeniniu būdu gauna jūsų mokesčių kortelę iš Mokesčių tarnybos, naudodamas jūsų norvegišką asmens identifikacinį numerį. Jūs patys esate atsakingi, kad mokesčių kortelėje pateikta informacija būtų teisinga.

Kiekvienais metais turite gauti naują mokesčių kortelę. Daugeliui ji automatiškai išduodama gruodžio mėnesį. Jei mokesčių kortelės negaunate automatiškai, ją turite užsakyti jūs arba jūsų darbdavys Mokesčių tarnybos svetainėje.

Mokesčių sistema

Kaip darbuotojas iš užsienio Norvegijoje, galite pasirinkti vieną iš dviejų mokesčių mokėjimo būdų:

- supaprastintą darbo užmokesčio apmokestinimo tvarką (norv. kildeskatt på lønn)
- bendrą mokesčių mokėjimo tvarką

Mokėtinų mokesčių suma pagal šias tvarkas gali skirtis, todėl jūs patys turite patikrinti, kuri tvarka jums gali būti palankesnė.

Mokesčių skaičiuoklė

Pasinaudokite mūsų skaičiuokle, kad sužinotumėte, kuri mokesčių mokėjimo tvarka jums gali būti palankesnė. Įveskite pagrindinę informaciją apie save ir pažymėkite, kad mokesčius norite apskaičiuoti pagal supaprastintą darbo užmokesčio apmokestinimo tvarką. Jei jums taikoma socialinio draudimo įmokų mokėjimo išimtis, nepamirškite to pažymėti. Tuomet pateiksime, kiek mokesčių mokėtumėte pagal abi tvarkas.

Mokesčių skaičiuoklę rasite:
skatteetaten.no/taxcalculator.

Supaprastinta darbo užmokesčio apmokestinimo tvarka

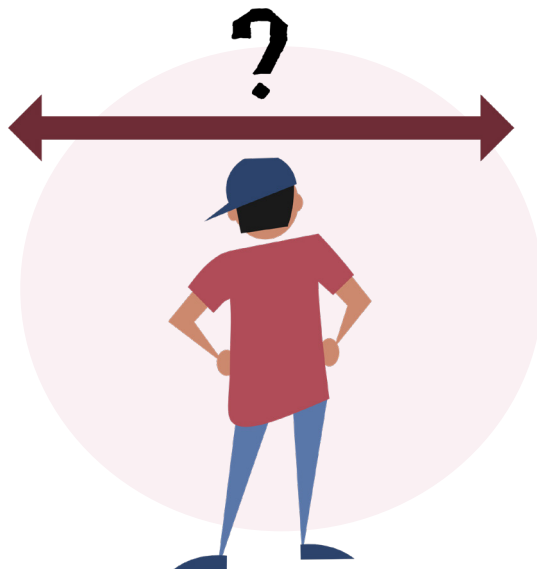
Naujiems darbuotojams iš užsienio Norvegijoje, teikiant prašymą gauti mokesčių kortelę, dažniausiai automatiškai pritaikoma supaprastinta darbo užmokesčio apmokestinimo tvarka (norv. kildeskatt på lønn).

Pagal šią tvarką:

- darbdavys iš jūsų darbo užmokesčio išskaičiuoja fiksuotą pajamų mokesčio procentą;
- mokesčiai laikomi sumokėtais, kai gaunate darbo užmokestį.

Jei ši apmokestinimo tvarka jums netinka, galite jos atsisakyti ir pereiti prie bendros mokesčių mokėjimo tvarkos.

Daugiau informacijos apie šią tvarką ir kaip jos atsisakyti rasite: skatteetaten.no/paye.

Bendra mokesčių mokėjimo tvarka

Pagal šią tvarką:

- mokamų mokesčių suma priklauso nuo jūsų pajamų ir taikomų mokestinių atskaitymų. Jei uždirbate daugiau, mokate daugiau mokesčių, jei uždirbate mažiau – mokate mažiau;
- kitais metais gausite iš anksto užpildytą mokesčių deklaraciją (norv. skattemelding);
- jums ir Mokesčių tarnybai peržiūrėjus deklaraciją, gausite mokesčių suvestinę (norv. skatteoppgjør).

Jeigu mokesčių sumokėjote per daug, permoka bus gražinta, jei per mažai – turėsite sumokėti trūkstamą mokesčių sumą.

Mokestiniai atskaitymai

Kai kurios jūsų išlaidos gali sumažinti mokesčius, kuriuos turite mokėti. Tai vadinama mokestiniais atskaitymais.

Daugiau informacijos ir filmą apie atskaitymus rasite: skatteetaten.no/deductionwizard.

Mokesčiai Norvegijoje

Šioje Mokesčių tarnybos svetainės dalyje rasite lietuvių kalba pateiktą informaciją ir mokomuosius animacinius filmus apie Norvegijos mokesčių sistemą. Čia taip pat rasite daugiau informacijos apie mokesčių kortelę, mokesčių deklaraciją, mokesčių suvestinę, supaprastintą apmokestinimo tvarką, D numerį, persikėlimą ir norvegišką asmens identifikacinį numerį.

Apsilankykite ir pasirinkite kalbą:
skatteetaten.no/taxnorway.

Užregistruokite savo sąskaitos numerį

Jei sumokėjote per daug mokesčių, permoka jums bus grąžinta. Kad galėtume pervesti pinigus, turite užregistruoti savo banko sąskaitos numerį.

Sąskaitos numerį galite užregistruoti:
skatteetaten.no/changeaccount.

Gaukite elektroninį ID

Norvegijoje daug svarbių paslaugų pasiekiamos skaitmeniniu būdu. Elektroninis ID yra susietas su jūsų norvegišku asmens identifikaciniu numeriu ir suteikia saugią prieigą prie viešųjų ir privačių paslaugų internete. Tai ne fizinė kortelė, o saugus būdas skaitmeniniu būdu patvirtinti jūsų tapatybę.

Su elektroniniu ID galite, be kita ko, teikti prašymus, peržiūrėti ir pateikti mokesčių deklaraciją, prisijungti prie internetinės bankininkystės, pasirašyti sutartis, keisti adresą ir užsiregistruoti vizitui pas gydytoją.

Yra keli elektroninio ID tipai. Du dažniausiai naudojami – BankID ir MinID.

BankID

BankID galite naudoti tiek bankų, tiek viešųjų institucijų paslaugoms internete. Norėdami užsisakyti BankID, turite kreiptis į savo banką.

MinID

Su MinID galite prisijungti prie viešųjų institucijų paslaugų internete. Norėdami gauti MinID, pirmiausia turite užsisakyti aktyvavimo laišką iš Skaitmeninio direktorato (norv. Digitaliseringsdirektoratet). Gavę aktyvavimo laišką, vadovaukitės jame pateiktomis instrukcijomis.

Užsisakykite aktyvavimo laišką: minid.no/order.

Turite D numerį?

Kai deklaruosite persikėlimą į Norvegiją ir gausite asmens kodą, neteksite prieigos prie elektroninio archyvo, susieto su jūsų D numeriu. Todėl prieš deklaruodami persikėlimą atsisiųskite svarbius dokumentus.

Tai galite atlikti Mokesčių tarnybos svetainėje

Prisijunkite prie skatteetaten.no/mypage, kad galėtumėte:

- keisti adresą;
- registruoti banko sąskaitą;
- pateikti prašymą išduoti mokesčių kortelę;
- keisti mokesčių kortelę;
- peržiūrėti ir pateikti mokesčių deklaraciją;
- atsisakyti supaprastintos darbo užmokesčio apmokestinimo tvarkos;
- užsakyti pažymą;
- peržiūrėti pajamas, mokesčių išskaitymus ir darbo santykius.

Norite sužinoti daugiau?

Apie elektroninį ID skaitykite: sua.no/lt/online.

Apsaugokite savo elektroninį ID

Nesidalykite savo elektroniniu ID su kitais asmenimis

Saugokite prisijungimo duomenis – jie skirti tik jums. Naudodamiesi elektroniniu ID, tapatybę patvirtinate asmeniniu kodu ar slaptažodžiu, dažnai kartu su vienkartinu kodu. Neatskleiskite šios informacijos darbdaviui, draugams ar kitiems asmenims. Jei kiti asmenys įgytų prieigą prie jūsų elektroninio ID, jie galėtų juo piktnaudžiauti. Pavyzdžiui, įkurti įmonę, pirkti prekes, imti paskolą ar sudaryti sutartis jūsų vardu.

Naudokite asmeninį el. pašto adresą ir telefono numerį

Registruodami elektroninį ID naudokite asmeninį el. pašto adresą ir savo telefono numerį.

Neskolinkite savo telefono ar kompiuterio

Kol esate prisijungę, niekas kitas neturėtų turėti prieigos prie jūsų įrenginio.

Reaguokite nedelsdami, jei įtariate piktnaudžiavimą

Jei manote, kad jūsų elektroninis ID buvo panaudotas neteisėtai, susisiekitė su ID paslaugos teikėju. Taip pat įvertinkite, ar reikia apie tai pranešti policijai. Atminkite, kad kol jūsų elektroninis ID yra aktyvus, galite tapti apgaulės taikiniu – net jei juo nebesinaudojate.

Užblokuoti elektroninį ID

MinID: +47 80 03 03 00

BankID: kreipkitės į savo banką

Buypass: +47 22 70 13 00

Commfides: +47 21 55 62 80

Jūsų teisės

Dirbdami Norvegijoje, turite teisę į:

- rašytinę darbo sutartį;
- minimalų darbo užmokestį kai kuriose srityse;
- atostogas ir atostoginius;
- darbo užmokestį už viršvalandžius, jei dirbate viršvalandžius.

Jei turite klausimų apie savo teises, kreipkitės į Darbo inspekciją (norv. Arbeidstilsynet). Informaciją apie savo teises pasirinkta kalba ir kontaktinius duomenis rasite Darbo inspekcijos svetainėje knowyourrights.no.

Jei netekote darbo arba susirgote

Jei susirgote, galite turėti teisę į ligos išmokas iš Norvegijos užimtumo ir gerovės tarnybos (NAV). Jei netekote darbo arba buvote laikinai atleisti, galite turėti teisę į nedarbo išmokas iš NAV.

Daugiau informacijos: nav.no/en.

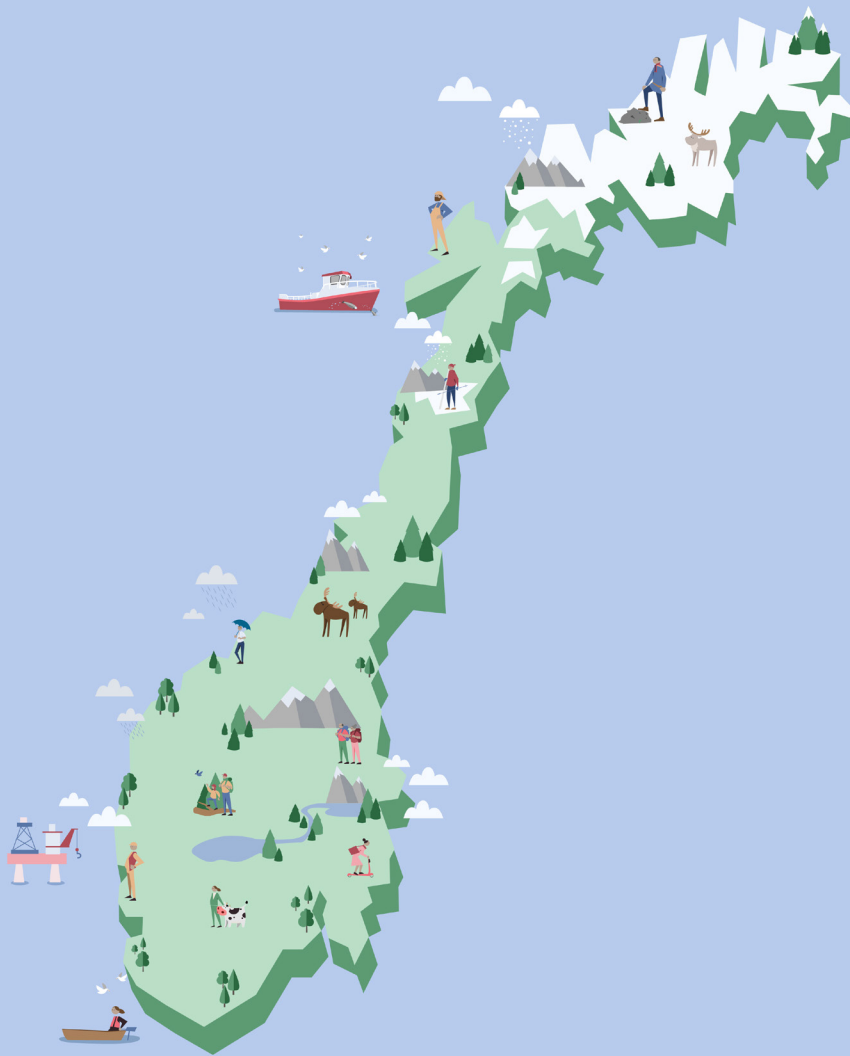
Tapkite profesinės sąjungos nariu

Daugelis darbuotojų Norvegijoje priklauso profesinėms sąjungoms. Profesinė sąjunga – tai organizacija, atstovaujanti darbuotojų interesams. Ji derasi dėl darbo užmokesčio, darbo laiko ir atostogų sąlygų, taip pat gali suteikti teisinę pagalbą, jei kyla konfliktų ar problemų darbo vietoje. Profesinių sąjungų nariams dažnai siūlomos palankios draudimo, paskolų ir mobiliojo ryšio paslaugų sąlygos.

Darbo inspekcija rekomenduoja visiems darbuotojams tapti profesinės sąjungos nariais. Norvegijoje yra keturios pagrindinės organizacijos: Akademikerne, LO, Unio ir YS. Dauguma profesinių sąjungų priklauso vienai iš jų.

Daugiau informacijos: fagforeninger.no.

www.skatteetaten.no/taxnorway

www.sua.no